

”כשהגוף מעתיק עצמו אל בהונות”

על פתקים לפינה באוש מאת הדסה טל

זו לא היא, הדוקה על עקב גבוה, לא היא, כשהיא מְרַשֶּׁתת – בוא לרקוד איתי – קשורה בָּרַעב בְּחַבֵּל. והוא, במעיל חורף ובכובע שחור, מסתובב אליה, גורר בשלווה חֶפָה ארוכה. (שיר מספר 37).

בחרתי לפתוח בשיר הזה, בפתק הזה, יש לומר, פתק מספר 37, מפני שהוא מחזיק בעיני משהו ייחודי הקשור בעמדת הכותבת של הדסה טל. ”זו לא היא”. הדסה מציבה את עצמה מראש – ככותבת – בעמדת נעדרת. אבל עמדת הנעדרת שלה איננה שלילה של נוכחות – אלא עמדה קיומית רבת עוצמה: ”זו לא היא” לא משום שזו מישהי אחרת, ולא משום שהיא שוללת את קיומה שלה, אלא משום שה”לא היא” הוא סוג של ”עִמְיֶדֶת-מוצא” החוברת אל האי-היות בכל עדינותו, בכל שקיפותו.

לילה מְשִׁיט ביניהם מבט, בלי טביעת משוט, רק משיחות איטיות בין קפלי הטוֹגָה השקופה של המים – היא כותבת בשיר מספר 6. זה אולי האתגר הגדול ביותר שהשירה הזו מציבה לעצמה לאורך הספר הזה: להשיט בלי להטביע את חותם המשוט; למסור את הדבר בשיר – מבלי שהשיר יטביע בְּדַבֵּר את חותמו הברשני, הארעי. להיות שם כאמצעי למסור דרכו את הגעגוע או את היופי – ועם זאת להיעדר כ”אובייקט של געגוע” או כ”אובייקט של יופי” כשלעצמו.

הלילה הזה את נדמית ללילה עצמו – היא כותבת בשיר מספר 57. הכוח המניע את השירים האלה אכן איננו כוח מטפורי אלא כוחם של הדברים כשעצמם. הם אינם שרים על ריקוד, הם אינם מְדַמִּים ריקוד, הם מחוללים: זה ישנו כל עוד אפשר לומר זה ישנו. יש איך לגלף חושך לְבָדוּלָה – (מתוך שיר מספר 46).

כמעט שחורה, הַבְּמָה מְחִזֵּיקָה סֶדֶר שְׁבָרִי – כתוב בשיר מספר 3. ואני רוצה לומר – לא בימת הריקוד בלבד מחזיקה את הסדר השברירי הזה, אלא בימת השיר, זו המצעדה את המלים על הַדָּק בחבלים בלי ליפול ממנו מצד אחד – ובלי לקרוס לתוך הגְּבֵהוּת של המחוללת מצד אחר;

שכן הדסה הופכת את עצמה בשירים האלה לאותה לוליינית שצעדיה הזעירים על החבל, מדויקים ככל שיהיו, אינם מסמנים את מיקומה בתוך הַמְּשָׁךְ – אלא את הַמְּשָׁךְ כשלעצמו.

המפרכים מכל הם הפירואטים שננצרים בתוך הַגּוֹ, אלה שכבר אי אפשר לסחרר כמו בלרינה, כשהגוף מעתיק עצמו אל בהונות, מוזג בהן את כובד הפסיעות – היא כותבת בשיר מספר 8. לא הגוף אלא הקיום כולו מתייצב על בהונותיו בתוך השירים האלה: מאתגר את כוח הכבידה, סוֹנֵט בו, משתעשע בו מבלי להתעלם ממנו מצד אחד ומבלי להיכנע לו מן הצד האחר.

שקט הופך להבהק את הרעם שעוד יתגלגל – ואת כבר רוצה לנוע בו, להבין איך נעים, מה מניע – (שיר מספר 30). זו אכן התנועה שהספר הזה משרטט לכל ארכו: מאובייקט התנועה כשלעצמו – אל ה"איך" המכונן אותו, וממנו אל ה"למה" המכונן את האיך. אין זו תנועה קדימה או תנועה לאחור.

זוהי תנועה שהיא בעת ובעונה אחת תנועה פנימה – וגם מעבר לכל פנים. זו התנועה שהדסה עצמה מתארת כשהיא כותבת – רוקדת את האלמוות שהגוף מוכרח – (שיר מס' 32): התנועה המשקה את הגוף בן-המנות בחוקים המסמנים את מגבלותיו רק כדי לשוב ולפיס אותו עמם.

תמיד הייתי כאן, גילי כגילו של הזמן – היא מספרת בשיר מספר 44. אבל לזמן אין זמן, ולכן תנועת הזמן בתוך השירים האלה איננה תנועה ליניארית אלא מעגלית: תנועה היוצאת מעצמה ושבה אל עצמה: מלחששים שהיא משם, מגשם הערב החרישי, מאריכה את הלילה עמוק אל תוך האור, זמן מחתל בה תינוקות וזקנה במחוג יחיד – (שיר מספר 28).

ה"היא משם" סוגר מעגל עם ה"זו לא היא" שפתחתי בו. "שם" איננו מקום מוחלט אלא מקום יחסי. הוא איננו נקודה קונקרטית במרחב אלא האופק המציב את עצמו בכל פעם מחדש מולנו, מתרחק ככל שנתקרב אליו ויחד עם זאת מכונן בעצם קיומו את התנועה, זו המאריכה את הלילה עמוק לתוך האור – ואת המלים עמוק לתוך הדממה שמתוכה באו ושאליה ישובו.

אין מקור ליופי, רק הפצע, כותבת הדסה בפתח הספר הזה – (עמ' 7). ואני רוצה להוסיף, בעקבות יופיים רווי הכאב של השירים האלה – "אין מקור לפצע. רק היופי."